

İdari İşlemin İptali İçin Açılan Davanın Uzun Sürmesinin Makul Sürede Yargılama Hakkını İhlalinde 42.000 TL Manevi Tazminat Ödenmesine Karar Verildi

AYM (B. No: 2021/58936, 2/3/2023, § ...)başvuruda idari işlemin iptali için açılan davanın uzun sürmesinin makul sürede yargılama hakkını ihlal ettiğine, başvuruçulara ayrı ayrı net 42.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru; idarenin yapılmak istenilen bir toplantıyı ertelemesinin başvuruçuların toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkını, idari işlemin iptali için açılan davanın uzun sürmesinin ise makul sürede yargılama hakkını ihlal ettiği iddialarına ilişkindir.

2. İşçilerin asgari ücretini tespit etmekle görevli Asgari Ücret Tespit Komisyonu 2013 yılı dönemi için çalışmalarını 4/12/2012 ila 27/12/2012 tarihlerinde gerçekleştirerek tamamlamıştır. 2013 yılı asgari ücret tespitine ilişkin karar 29/12/2012 tarihli Resmî Gazete yayımlanmıştır.

3. Aralarında başvuruçuların da bulunduğu sekiz kişilik düzenleme kurulu, Adana Uğur Mumcu Meydanı'nda (İstasyon Meydanı) 30/12/2012 tarihinde "*Asgari ücreti işçiler belirlesin, insanca yaşayacak bir ücret*" konulu miting düzenlemek için, 19/12/2019 tarihinde Adana Valiliğine (Valilik) bildirimde bulunmuştur.

4. Adana İl Emniyet Müdürlüğü, 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. maddesi ve 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11. maddesinin (C) fıkrası uyarınca, gerçekleştirilmek istenilen açık hava toplantısının ileri bir tarihe ertelenmesi yönündeki yazısını Valilik olurlarına sunmuştur. Valilik, 26/12/2012 tarihinde anılan yazıya olurlar vermiş ve karar ilgililere tebliğ edilmiştir.

5. Kamu düzeninin ve başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunmasının amaçlandığı belirtilen anılan kararda; toplanılmak istenilen tarihin yılbaşı arifesi olması, halkın huzur içinde yeni yılını geçirmesi amacıyla il merkezinde en üst seviyede güvenlik tedbiri alınacak olması, toplanılmak istenilen alanda yılbaşı kutlamaları için süslemelerin yapılacak olması ve bu yerin halkın yoğun olarak alışveriş yaptığı bir yer olması gerekçeleri, erteleme kararına dayanak olmuştur.

6. Başvuruçular 27/12/2012 tarihinde Valiliğin söz konusu işlemin yürütmesinin durdurulması ve iptali talebiyle Adana 1. İdare Mahkemesine dava açmıştır. Başvuruçular, toplantı yapılmak istenilen tarihte asgari ücretin belirlendiğini ve toplantının ertelenmesi hâlinde düzenlenmek istenen etkinliğin bir anlamı kalmayacağını ve fiilen bir yasaklama kararına dönüşeceğini ileri sürmüştür.

7. Adana 1. İdare Mahkemesi 27/2/2013 tarihinde yürütmenin durdurulması talebini, 25/11/2013 tarihinde de işlemin iptaline ilişkin davayı reddetmiştir. Başvuruçulara konu olan kararda, 2911 sayılı Kanun'un 17. maddesi ile 5442 sayılı Kanun'un 11. maddesinin (C) fıkrasına yer verilmiştir. İdare mahkemesi talebin reddine ilişkin kararda; dava konusu idari işlemin "*millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin*

önlenmesi, genel sađlđın ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması" amacıyla verildiğini belirtilerek ertelemeye ilişkin takdir hakkının yerinde kullanıldığı ve dava konusu işlemden hukuka aykırılık bulunmadığı değerlendirilmiştir.

8. Başvurucular, davanın reddine ilişkin kararı 16/1/2014 tarihinde temyiz etmiştir. Danıştay Onuncu Dairesi 18/3/2019 tarihinde başvuruya konu mahkeme hükmünün usul ve hukuka uygun olduğu gerekçesiyle temyiz talebini reddetmiştir. Başvurucuların karar düzeltme talebi (12/7/2019 tarihinde) üzerine Danıştay Onuncu Dairesi 18/12/2020 tarihinde talebi kesin olarak reddetmiştir.

9. Başvurucular nihai hükmü 13/1/2021 tarihinde öğrendikten sonra 11/2/2021 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

10. Başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

B. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

21. Başvurucular, idari işlemin iptali davasına ilişkin davanın uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir. Bakanlık görüşünde; yargılama sürecinde olağanüstü hâl ilan edildiği ve koronavirüsü salgını nedeniyle duruşmaların ertelendiği hususlarının dikkate alınarak ihlal iddiasının değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

22. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin idari yargılamanın süresi tespit edilirken sürenin başlangıcı olarak davanın ikame edildiği tarih, sürenin sona erdiği tarih olarak -çoğu zaman icra aşamasını da kapsayacak şekilde- yargılamanın sona erdiği, yargılaması devam eden davalar yönünden ise Anayasa Mahkemesinin makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetle ilgili kararını verdiği tarih esas alınır (*Selahattin Akyl*, B. No: 2012/1198, 7/11/2013, §§ 45, 47; medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin idari yargılama süresinin değerlendirilmesine ilişkin kıstaslar için bkz. *Selahattin Akyl*, § 41).

23. Somut davaya bir bütün olarak bakıldığında 27/12/2012 tarihinde açılan davanın nihai karar tarihi olan 18/12/2020 tarihinde sonuçlandığı, aradan geçen sekiz yıllık sürecin anılan ilkeler ve Anayasa Mahkemesinin benzer başvurularda verdiği kararlar dikkate alındığında makul olmadığı sonucuna varılmıştır.

24. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

C. Giderim Yönünden

25. Başvurucular anayasal haklarının ihlal edildiğinin tespiti ile 100.000 TL manevi tazminat, miktar belirtmeksizin maddi tazminat talebinde bulunmuştur.

26. Başvuruda tespit edilen makul sürede yargılanma hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

27. Öte yandan ihlalin niteliği dikkate alınarak başvuruçulara ayrı ayrı net 42.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir. Başvuruçular, maddi zarara ilişkin olarak bilgi/belge sunmadığından maddi tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

III. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

2. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. 1. Anayasa'nın 34. maddesinde güvence altına alınan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

2. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki makul sürede yargılanma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Başvuruçulara ayrı ayrı net 42.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

D. 487,60 TL harç ve 9.900 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 10.387,60 TL yargılama giderinin başvuruçulara MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvuruçuların Hazine Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 2/3/2023 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.